



РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ  
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

№ 01.03-35  
25.04 2013 г.

*За всички седмици*  
*25.04.13г*

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА  
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД

г-н ДИМИТЪР ТОКУШЕВ

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,**

Изпращам Ви становището на Министерския съвет по конституционно дело № 8 за 2013 г., одобрено с Решение № 263 на Министерския съвет от 2013 г.

**МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ И  
МИНИСТЪР НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ:**

**(Марин Райков)**



**РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**  
**МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ**

---

**ДО**  
**КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД**  
**НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

**СТАНОВИЩЕ**

**от**

**Министерския съвет на Република България**

**по**

**конституционно дело № 8 за 2013 г.**

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛЮ,**  
**УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,**

С определение на Конституционния съд от 4 април 2013 г. Министерският съвет е конституиран като заинтересувана страна по конституционно дело № 8 за 2013 г.

Делото е образувано по искане на омбудсмана на Република България за установяване противоконституционността на чл. 11, ал. 5 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица (обн., ДВ, бр. 95 от 2006 г., изм. и доп., бр. 52, 64 и 113 от 2007 г., бр. 28, 43 и 106 от 2008 г., бр. 43 и 106 от 2008 г., бр. 25, 32, 25, 41, 82, 95 и 99 от 2009 г., бр. 16, 49, 94 и 100 от 2010 г., бр. 19, 31, 35, 51 и 99 от 2011 г., бр. 40, 81 и 94 от 2012 г. и бр. 23 от 2013 г.)

В искането се твърди, че разпоредбата на чл. 11, ал. 5 от ЗДДФЛ е противоконституционна, защото с нея на практика се придава обратна сила на въведения от 1 януари 2013 г. данък върху доходите от лихви в онези случаи, когато съгласно условията на договора между търговската банка и лицето лихвата е изплатена авансово и доходът от депозита е получен преди влизането в сила на разпоредбите, въвеждащи новия данък. Според вносителя с тази уредба се нарушава чл. 4, ал. 1 от Конституцията, според която Република България е правова държава и се управлява според Конституцията и законите на страната, като в областта на данъчното право проява именно на принципа за правовата държава и законността е неретроактивността на данъчните норми. В подкрепа на искането са посочени части от мотивите на Решение № 9 на Конституционния съд от 1996 г. по к. д. № 9 от 1996 г. и на Решение № 7 на Конституционния съд от 2001 г. по к. д. № 1 от 2001 г.

Смятаме искането за необосновано и неоснователно по следните съображения:

След влизането в сила на промените в Закона за данъците върху доходите на физическите лица (ЗДДФЛ), направени с § 57 от Закона за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност (ДВ, бр. 94 от 2012 г.), от 1 януари 2013 г. с данъчна ставка 10 на сто се облагат доходите от лихви по депозитни сметки в търговски банки.

Според чл. 38, ал. 13 от ЗДДФЛ данъкът е окончателен и с него се облага brutната сума на придобитите от местни физически лица доходи от лихви по депозитни сметки в търговски банки. В чл. 65, ал. 9 е уредено, че данъкът се удържа и внася от търговските банки и клоновете на чуждестранни банки в страната в срок до края на месеца, следващ месеца на придобиването на дохода. За целите на облагането на дохода от лихви с чл. 11, ал. 5 е определено, че при авансово изплащане на дохода по чл. 38, ал. 13 същият се счита за придобит на датата на падежа на депозита или на датата на предсрочното му прекратяване.

За да се прецени предназначението на оспорената разпоредба, справедливо е тя да бъде анализирана от конституционна гледна точка в хипотезата, когато датата на авансовото заплащане на лихвата е след 1 януари 2013 г. В този случай съответната банка няма да удържи и внесе данъка на датата на авансовото

плащане на лихвата, а на датата на падежа на депозита, съответно на датата на предсрочното му прекратяване. От гледна точка на закона авансово платената лихва се разглежда като дължимата лихва за пълния срок на договора за депозит. Към момента на плащането ѝ се предполага, че лицето ще спази договорения срок, но този факт ще стане известен едва на падежа на депозита. Съществува обаче и друга хипотеза - договорът за депозит да бъде прекратен предсрочно, в който случай банката ще си възстанови определена част от авансово платената лихва. По тези причини и за да не усложни администрирането на данъка, законодателят е предпочел да не третира авансово получената лихва по депозит като подлежащ на облагане доход и да не я облага, защото размерът на този доход (данъчната основа) може да бъде обективно определен единствено към датата на падежа на депозита или на предсрочното му прекратяване.

От съдържанието на искането е очевидно, че вносителят не счита подобна законодателна уредба за противоконституционна, при условие че авансовото плащане на лихвата е след, а не преди 1 януари 2013 г. Противоконституционността на оспорената разпоредба по същество е обоснована единствено с предположението, че тя ще се прилага и по отношение на лихвата, изплатена авансово преди влизането в сила на закона.

Според нас обаче чл. 11, ал. 5 от ЗДДФЛ не дава основание за подобен извод, с който да се обоснове твърдяната противоконституционност.

Няма спор, че от гледна точка на правната сигурност е недопустимо въвеждането с обратна сила на данъчни норми, защото това би било в нарушение на принципа по чл. 4, ал. 1 от Конституцията за правовата държава. Данъчните задължения трябва да са предварително установени и размерът им да е определен със закон, като този конституционен принцип се отнася до всички елементи, определящи размера на данъка - данъчен обект, данъчна основа, данъчна единица, данъчна ставка и пр. (Решение № 3 на Конституционния съд от 1996 г. по к. д. № 2 от 1996 г.)

Да се придаде обратна сила на законова норма означава, че тя ще се приложи по отношение на факти, които са настъпили преди влизането ѝ в сила, като се придаде ново правно значение на тези факти (събития / правни отношения), възникнали преди приемането и обнародването ѝ. В чл. 11, ал. 1 от Закона за нормативните актове е уредено ясно, че обратното действие на правна норма може

да бъде въведено само по изключение и то с изрична разпоредба, а според чл. 35, ал. 1 от Указ № 882 за прилагането на закона това се прави със заключителна разпоредба.

Оспорената разпоредба на чл. 11, ал. 5 от ЗДДФЛ се намира в основната част на закона (Част първа – Основни положения) и не е обособена като заключителна разпоредба, защото няма такъв характер. С § 65 от Закона за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност (ДВ, бр. 94 от 2012 г.) е предвидено, че законът, включително § 57 от него, влиза в сила от 1 януари 2013 г. От систематичното място на чл. 11, ал. 5 и от липсата на изрична разпоредба за обратното й действие следва, че разпоредбата ще се прилага единствено заанапред и данък върху доходите от лихви по депозити ще се дължи само когато фактите с правно значение за облагането - датата на изплащането на лихвата, включително авансовото й изплащане, са настъпили след 1 януари 2013 г.

По посочените съображения считаме, че искането на омбудсмана за обявяване противоконституционността на чл. 11, ал. 5 от Закона за доходите на физическите лица е необосновано и неоснователно, поради което следва да бъде отхвърлено.

**МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ**

**И МИНИСТЪР НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ:**

**(Марин Райков)**